

ÅRSRAPPORT 2004

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging

INSTITUTT FOR PSYKIATRI
UNIVERSITETET I OSLO

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging (SSFF) er det nasjonale kompetansesenteret i selvmordsforskning og -forebygging, og ble opprettet 1.1.1996. SSFF er tilknyttet Institutt for psykiatri, Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo og finansieres ved tilskudd fra Sosial- og helsedirektoratet.

Sammendrag av SSFFs årsrapport for 2004

Den epidemiologiske utviklingen av selvmord har i senere år vært gunstig, og selvmordsraten i befolkningen som helhet er blitt klart redusert slik at den for 2002 nådde det laveste nivå på 25 år. Likevel tar mer enn 500 personer sitt eget liv hvert år i Norge, og forekomsten av selvmordsforsøk og annen villet egenskade er omfattende i visse alderssegmenter i befolkningen. Selv om mye er oppnådd i forebyggende arbeid, har vi også fått mer kunnskap om risikoforhold og sammenhenger som peker ut retning for ny innsats.

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging (SSFF) er det nasjonale kompetansesenteret på sitt felt med hovedmålsetting om å bidra til å redusere omfanget av selvmord og suicidal atferd i Norge. SSFFs stillingsressurser er hovedsakelig finansiert ved tilskudd over statsbudsjettet via Sosial- og helsedirektoratet. I tillegg har seksjonen stipendiatressurser med ulike finansieringskilder. De samlede ressurser benyttes i form av hele og deltidsstillinger slik at det i 2004 var tilsatt 8 personer.

Av SSFF innsats i 2004 kan vi spesielt framheve innsatsen for å markere *World Suicide Prevention Day (WSPD)* 10. september. Denne dagen ble innstiftet av WHO i 2003. I 2004 ble dagen for første gang markert i Norge med arrangementer 11 steder rundt i landet. Budskapet som ble formidlet var "Våg å bry deg! Din åpenhet og omtanke kan redde liv." Arrangementene ble koordinert av SSFF og de regionale ressursmiljøene for selvmordsforebygging. I Oslo arrangerte IASP - Den internasjonale foreningen for selvmordsforebygging, SSFF og Oslo/Akershus fylkeslag av LEVE et åpent folkemøte med bl.a. appell av statsminister Kjell Magne Bondevik. SSFF har utviklet et eget nettsted for IASP, som driftes fra Oslo. I 2004 ble det gjort en betydelig innsats for å utvikle tiltaket *WSPD* i samarbeid med IASP og WHO. I løpet av høsten presenterte SSFF en samlet oversikt over hvordan *WSPD* 2004 faktisk var blitt markert over store deler av verden.

En av SSFFs viktigste oppgaver er å drive **forskning**. For å sikre tilstrekkelig kvalitet og vekst i sin forskning gjennomførte SSFF i 2004 en grundig gjennomgang av sin virksomhet på dette området. Det ble vedtatt følgende hovedmål for SSFFs forskning: "Å fremskaffe ny kunnskap om suicidal atferd med og uten dødelig utgang og om faktorer, forhold og/eller tilstander som kan føre til høy risiko for slik atferd." I praksis vil dette medføre at SSFF vil konsentrere sin forskning på to hovedfelt metodisk og tematisk: A) Epidemiologisk forskning og B) Forskning knyttet til kliniske populasjoner. I 2004 var SSFFs ansatte involvert i 11 forskningsprosjekter, samt 4 mindre prosjekter. De produserte 23 forskningsartikler og bøker, 18 kongress-presentasjoner på internasjonale konferanser og 10 på nasjonale konferanser. SSFFs organiserte i løpet av året to forskningsworkshops; med professor David Gunnell, University of Bristol i vårsemesteret og med professor Preben Bo Mortensen ved Århus Universitet i høstsemesteret.

En annen av SSFFs hovedoppgaver er **formidling**. Formidlingsvirksomheten i 2004 fordeler seg på følgende områder: Utdanning, publikasjonsvirksomhet, drift av nettsteder, samt formidling gjennom massemedia. SSFF tilbyr en toårig halvtids videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. I 2004 startet 23 studenter på studiet. Personell fra SSFF bidrar med forelesninger ved en rekke eksterne kurs og seminarer rundt i landet. De gjennomførte i alt 67 ulike undervisningsoppdrag i 2004.

Våre to største formidlingsprosjekter er tidsskriftet *Suicidologi* og nettstedet www.selvmord.info. Tidsskriftet *Suicidologi* utkom med tre nummer i 2004, og dette var 9. årgang. Temaene var: *Selvmord, vold og traumer*, *Etterlatte ved selvmord* og *Selvmordsforebygging: fra kunnskap til handling?* Nettstedet er en viktig informasjonskanal for fagfolk og andre. I løpet av våren 2004 fikk nettstedet ny struktur og design. Ny og oppdatert informasjon ble registrert under samtlige meny-punkter. Menyen ble lagt om og utvidet med flere innholdslistene. Biblioteket har fått en helt

sentral plass ved SSFF. Bokstammen teller 965 titler. Tilveksten i 2004 var på 120 bøker. Fagpersoner fra hele landet henvendte seg til oss, særlig via e-post. Massemediene er også uhyre viktige som samarbeidspartnere i informasjon om problemet selvmord i samfunnet. SSFFs medarbeidere ble intervjuet 35 ganger i 2004.

SSFF drev i 2004 **nettverksarbeid** ved at SSFFs medarbeidere var representert i 30 nasjonale og internasjonale organisasjoner og komiteer innen selvmordsforebyggende arbeid. Spesielt vil vi nevne at Lars Mehlum er president for IASP i perioden 2003-2005. IASP arbeider for å skape flere arenaer for internasjonalt samarbeid om å forebygge selvmord – som tar mer enn 1 million menneskeliv på verdensbasis hvert år. Selve den internasjonale markeringen for *WSPD* 2004 skjedde i WHO's hovedkvarter i Geneve, og WHO benyttet sitt effektive presse- og informasjonsapparat til å samle representanter fra en stor gruppe internasjonale organisasjoner samt mange journalister. Trolig har aldri tidligere selvmordsforebygging blitt klarere og mer omfattende markert enn ved *WSPD* 2004. Lars Mehlum presenterte i desember 2004 erfaringene fra *WSPD* 2004 for WHO i deres årlige samarbeidsmøte med NGOs i offisielle relasjoner med WHO. I Norge var SSFF med på å etablere det nasjonale undervisningsprogrammet VIVAT og Landsforeningen for etterlatte ved selvmord LEVE, og i 2004 fortsatte det nære samarbeidet.

SSFF var i 2004 engasjert i en rekke **utviklings- og forebyggingsprosjekter**. SSFF samarbeider med Ungdomspsykiatrisk senter ved Sykehuset Telemark HF om å få utdannet norske terapeuter i dialektisk atferdsterapi for ungdommer. Tilbudet ved Sykehuset Telemark HF blir nå evaluert i samarbeid med SSFF. SSFF har gjennom årene deltatt aktivt i mange av de selvmordsforebyggende tiltakene i Forsvaret, og fortsatte i 2004 kontakten gjennom rådgiver Nils-Petter Hauge. SSFF videreførte i 2004 samarbeidet med representanter fra jakt- og skyttermiljø, Direktoratet for naturforvaltning og Justisdepartementet for å få ut informasjon om betydningen av våpensikring. I 2004 samarbeidet SSFF med Veidirektoratet om sikring av utsatte bruer. På bakgrunn av blant annet SSFFs anbefaling har man sikret Fredrikstadbrua, og det er bestemt å sikre ytterligere to bruer.

SSFF har i tillegg til sitt nasjonale ansvar hatt et **regionalt ansvar for Helseregion Sør og Øst**. SSFF har som del av dette ansvaret årlig arrangert to én dags konferanser, kalt Forebyggingsforum. I 2004 deltok 95 personer 27. mai da temaet var "Holdninger til selvmord", og ca. 60 personer 9. november da temaet var "Forebygging gjennom begrensninger i tilgangen til selvmordsmidler". I 2004 hadde vi gleden av å være vitne til etableringen av Regionalt senter for selvmordsforebygging, Helseregion Øst (RSFF-HØ) i samme bygning og etasje som SSFF. RSSF-HØ vil overta ansvaret for Helseregion Øst. Det ble i 2004 tatt initiativ også i Helseregion Sør for å få etablert et lignende regionalt senter.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag av SSFFs årsmelding for 2004	Side 1
Innholdsfortegnelse	Side 3
1. Målsetting og organisasjon	Side 5
2. Personell	Side 6
2.1 Eget personell.....	Side 6
2.2 Tilknyttet personell.....	Side 6
2.3 Lokale samarbeidspartnere.....	Side 7
2.4 Samarbeid med Regionalt senter for selvmordsforebygging, Helsereg. Øst	Side 7
3. Forskning (Kunnskapsgenerering)	Side 7
3.1. Forskningsstrategi.....	Side 7
3.1.1 Forskningsprosjekter ved SSFF – alfabetisk oversikt.....	Side 8
3.2 Omtale av forskningsprosjektene.....	Side 9
3.2.1 Aker-prosjektet.....	Side 9
3.2.2 CASE:Villet egenskade hos barn og unge.....	Side 10
3.2.3 Dødelighet ved bruk av skytevåpen i Norge i perioden 1969-2001.....	Side 10
3.2.4 En rett til å dø? – Ethiske spørsmål knyttet til selvmord og eutanasi	Side 10
3.2.5 Selvmord og voldsom død blant FN/NATO-personell.....	Side 10
3.2.6 SPIO-prosjektet: Selvmord blant psykiatriske pasienter i Oslo.....	Side 10
3.2.7 SPIO-R	Side 11
3.2.8 Velvære og psykisk helse blant ansatte i Forsvaret.....	Side 11
3.2.9 Zippy’s friends.....	Side 11
3.2.10 SIPEA-prosjektet	Side 12
3.2.11 Etterlattes reaksjoner etter selvmord; en systematisk litteraturstudie ...	Side 12
3.2.12 Regional differences in suicide rate and use of lithium in Norway	Side 12
3.2.13 Mindre forskningsprosjekter	Side 12
3.3 Publikasjoner fra SSFF i 2004	Side 13
3.4 Kongresspresentasjoner fra SSFF i 2004.....	Side 14
3.4.1 Internasjonale.....	Side 14
3.4.2 Nasjonale.....	Side 16
4. Formidling	Side 17
4.1 Utdanning.....	Side 17
4.1.1 Universitetsintern undervisning.....	Side 17
4.1.2 Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid.....	Side 18
4.2 Kurs og foredragsvirksomhet.....	Side 18
4.3 Oversikt over enkeltstående kurs- og undervisningsaktiviteter i 2004....	Side 19
4.4 Oversikt over sakkyndighetsarbeid og bedømmelser	Side 22
4.5 Verdensdagen for selvmordsforebygging	Side 22
5. Annen formidlingsvirksomhet	Side 23
5.1 Tidsskriftet <i>Suicidologi</i>	Side 24
5.2 Suicidologiske kunnskapsbaser – Internett.....	Side 24
5.2.1 SSFFs nasjonale nettsted: www.selvmord.info	Side 24
5.3 Bibliotekvirksomheten.....	Side 26
5.4 Bokutgivelser.....	Side 26

5.5	Kontakt med massemedia.....	Side 26
5.6	Intervjuer og uttalelser i massemedia i 2004.....	Side 27
6.	Internasjonalt samarbeid	Side 28
6.1	World Suicide Prevention Day	Side 29
7.	Rådgivning, veiledning og klinisk virksomhet	Side 30
7.1.1	Retningslinjer for selvmordsforebygging i det psykiske helsevern.....	Side 30
7.1.2	VIVAT.....	Side 31
7.1.3	Dialektisk atferdsterapi.....	Side 31
7.1.4	Forsvaret.....	Side 31
7.2	Nettverkskonferansene <i>Forebyggingsforum</i>	Side 32
7.3	Klinisk og brukerrettet virksomhet.....	Side 33
7.3.1	LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord.....	Side 33
7.4	Skadeforebyggende strategier.....	Side 33
8.	Styreverv og tillitsverv	Side 34
	Kontaktinformasjon.....	Side 36

1. Målsetting og organisasjon

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging (SSFF) ble opprettet 1.1.1996 ved daværende Instituttgruppe for psykiatri, Universitetet i Oslo. Seksjonen, som er det nasjonale kompetansesenter for selvmordsforskning og -forebygging, ble finansiert ved midler fra Handlingsplan mot selvmord i perioden 1996-99 og har siden vært finansiert ved bevilgninger forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet.

SSFF har arbeidet innenfor Handlingsplanens hovedmål om å bryte den negative utviklingen med økt selvmordshyppighet. Den epidemiologiske utviklingen har i senere år vært gunstig, og selvmordsraten i befolkningen som helhet er blitt klart redusert slik at den for 2002 nådde det laveste nivå på 25 år. Likevel tar for tiden mer enn 500 personer sitt eget liv hvert år i Norge, og forekomsten av selvmordsforsøk og annen villet egenskade er omfattende i visse alderssegmenter i befolkningen. Det er også avdekket en rekke risikoforhold og sammenhenger som peker ut retning for ny innsats i det forebyggende arbeidet. Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging inntar en sentral rolle i arbeidet med å møte de nye utfordringene. SSFF konsentrerer sin virksomhet om de tre innsatsområdene *forskning, formidling* av forskningsgenerert kunnskap til nøkkelgrupper i det selvmordsforebyggende arbeidet, samt *rådgivning og veiledning* til institusjoner, grupper og enkeltpersoner og har følgende målstruktur:

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging ved Institutt for psykiatri, Universitetet i Oslo har samme hovedmål som Handlingsplan mot selvmord:

Helsestjenesten skal bidra til å bryte den negative utviklingen med økt selvmordshyppighet fra slutten av 1960-årene. Dette hovedmål nås gjennom følgende delmål:

1. Forskning (kunnskapsgenerering)

- a) Identifisere områder for relevant forskningsinnsats.
- b) Etablere og drive suicidologisk forskning i.h.h.t. de avdekkede behov (se avsnitt 3.1 for detaljer).
- c) Stimulere og koordinere innsatsen fra ulike fagmiljø i selvmordsforskning.
- d) Stimulere til tverrfaglig forskning.
- e) Veilede forskningsprosjekter.

2. Forskningsformidling (kunnskapsformidling)

- a) Etablere databaser for forskningsbasert suicidologisk kunnskap.
- b) Spre forskningsresultater gjennom publikasjonsvirksomhet, undervisning og annen informasjonsvirksomhet.

3. Klinisk virksomhet og rådgivning

- a) Drive klinisk virksomhet i den grad det er nødvendig for arbeidet med forskning og formidling.
- b) Gi råd til fagmiljø og fagpersoner, organisasjoner og institusjoner som driver selvmordsforskning og forebyggende arbeid.

2. Personell

2.1 Eget personell

SSFFs stillingsressurser er hovedsakelig finansiert ved tilskudd over statsbudsjettet via Sosial- og helsedirektoratet. Seksjonen har i 2004 i tillegg hatt tilknyttet to eksternt finansierte forskningsstipendiater. De samlede ressurser benyttes i form av hele og deltids stillinger slik at det i 2004 var tilsatt 8 personer.

Professor dr med **Lars Mehlum**
Førsteamanuensis **Mette Ystgaard**
Informasjonskonsulent cand philol **Kirsti Amundsen** (80%)

leder for seksjonen
nestleder
leder for seksjonens
formidlingsvirksomhet
leder for Videreutdanning
i selvmordsforebyggende
arbeid

Førsteamanuensis dr philos **Henning Herrestad**

Førstesekretær **Trine Jensen**
Forsker cand psychol **Fredrik Walby**
Spesialpsykolog **Ingebjørg Hestetun** (50%)
Forsker cand sociol, MPH **Finn Gjertsen** (20%) *

*Hovedstilling ved Nasjonalt folkehelseinstitutt

2.2 Tilknyttet personell

Professor em dr med **Nils Retterstøl**
Stipendiat cand psychol **Siri Thoresen**
Forsker cand sociol, **Nils-Petter Hauge**
Psykolog **Erik Ødegaard**

SSFF har i tillegg til egne ansatte hatt betydelig hjelp av en rekke personer som enten har gjort betalte oppdrag for seksjonen, eller vært faglige og administrative samarbeidspartnere. Overingeniør **Olav-Andreas Marschall** har gitt teknisk bistand til Internett-virksomheten. Grafisk designer **Ellen Jepsen** har også i 2004 gjort et viktig arbeid for oss ved produksjonen av tidsskriftet Suicidologi og ved produksjonen av informasjonsmateriell for seksjonen.

2.3 Lokale samarbeidspartnere

Medisinskfaglig rådgiver og senere klinikkssjef **Ellen Hagemo**, kontorsjef **Trond Tangenes**, dataansvarlig **Sigurd Vangen** og **Varatharajan Naguleswaran**, alle ved Aker universitetssykehus - Klinikk for psykiatri, har i 2004 fortsatt vært viktige samarbeidspartnere for SSFF i forhold til faglige, praktiske og tekniske forhold. Overingeniør **Haneef Awan** ved Universitetsadministrasjonen for Institutt for psykiatri har likeledes gitt meget verdifull IT-støtte i avgjørende faser. Sekretariatet for Institutt for psykiatri ved kontorsjef **Gunnhild Schanche**, seniorkonsulentene **Leif E Jenssen** og **Randi Stene**, førstekonsulent **Inger Johanne Synstad** og konsulent **Martin Mydske Nilsen** har vært viktige samarbeidspartnere i økonomisaker, personalsaker og studieadministrasjon.

2.4 Samarbeid med Regionalt senter for selvmordsforebygging, Helseregion Øst

I 2004 hadde vi gleden av å være vitne til etableringen av Regionalt senter for selvmordsforebygging, Helseregion Øst (RSFF-HØ) i samme bygning og etasje som SSFF. Senteret har vært i en etableringsfase med stor aktivitet rundt etablering av strategiske planer, opparbeiding av samarbeidsrelasjoner, ansettelse av deltidsansatte med kombinerte stillinger og utvikling av prosjekter. I denne prosessen har det vært behov for flere avklaringsrunder mellom SSFF og RSFF-HØ angående overtagelsen av SSFFs regionsansvar for Helseregion Øst og hvilken ressursbruk de respektive sentrene skal ha i forhold til hverandres aktiviteter. I den anledning er det blitt holdt en rekke møter både for å ta opp samarbeidet generelt og for å drøfte konkrete saker. Vi avrundet året med en felles julemiddag ved SSFF. Lokaliseringen og RSFF-HØs ambisjoner om å drive utstrakt forskningsvirksomhet gjør at RSFF-HØ i enda større grad enn de øvrige regionale sentrene vil være en viktig samarbeidspartner i årene framover.

3. Forskning (Kunnskapsgenerering)

3.1 Forskningsstrategi

En av SSFFs viktigste oppgaver er å drive forskning. Det suicidologiske forskningsfeltet er imidlertid meget vidt, og SSFF står overfor mange utfordringer i forhold til å dekke etterspørselen etter ny og relevant kunnskap. For å sikre tilstrekkelig kvalitet og vekst i sin forskning gjennomførte SSFF i 2004 en grundig gjennomgang av sin virksomhet på dette området og la følgende reviderte målstruktur:

- Hovedmål
 - Fremskaffe ny kunnskap om suicidal atferd med og uten dødelig utgang og om faktorer, forhold og/eller tilstander som kan føre til høy risiko for slik atferd.
- Delmål
 - Fremskaffe ny kunnskap om forekomsten av og årsaks- og risikofaktorer for suicidal atferd:
 - i ulike grupper av befolkningen
 - i ulike geografiske områder
 - og utviklingen over tid.
 - Fremskaffe ny kunnskap om forekomsten av og risikofaktorer for suicidal atferd innen kliniske populasjoner og om faktorer knyttet til den selvmordsnære og hjelperne som påvirker det kliniske forløp etter suicidal atferd.
 - Fremskaffe ny kunnskap om effekter av intervensjoner som er iverksatt i ulike deler av forebyggingsfeltet rettet mot suicidal atferd.

I praksis vil dette medføre at SSFF vil konsentrere sin forskning på to hovedfelt metodisk og tematisk: A) Epidemiologisk forskning og B) Forskning knyttet til kliniske populasjoner. Dette innebærer ikke at senteret ikke skal kunne delta i prosjekter med andre foci, men at hovedvirksomheten vil være knyttet til de utvalgte områder.

Seksjonen har tidligere igangsatt en rekke større prosjekter som en rekke ulike institusjoner og personer har vært involvert i. Disse prosjektene arbeider vi fortsatt med, og i 2004 har vi publisert flere artikler på bakgrunn av dem. I 2004 er det i samarbeid med flere andre forskningsmiljøer utført et forberedende arbeid for en ny studie av effekten av kliniske intervensjoner for ungdommer med repeterende suicidal atferd. I 2004 fikk SSFF også stipendiatmidler til en ny fase i det såkalte SPIO-prosjektet (se 3.2.6 nedenfor) som studerer risikofaktorer for selvmord hos personer i Oslo som tok sitt eget liv under eller etter opphold i psykiatrisk avdeling.

Først følger en prosjektoversikt i (3.1.1), deretter følger en omtale av hvert av prosjektene i (3.2).

3.1.1 Forskningsprosjekter ved SSFF – alfabetisk oversikt

Akerprosjektet. Oppfølging av selvmordsforsøkere i Oslo kommune - Aker sektor. En prospektiv oppfølgingsundersøkelse. (Lars Mehlum, Mette Ystgaard, Georg Schjelderup, Ingebjørg Hestetun og Mitchell E. Loeb).

CASE: Villet egenskade hos barn og unge – en europeisk multisenterstudie. (Mette Ystgaard, Lars Mehlum, Nils Petter Reinholt, Jorulf Husby).

Dødelighet ved bruk av skytevåpen i Norge i perioden 1969-2001. (Finn Gjertsen og Lars Mehlum).

En rett til å dø? – Ethiske spørsmål knyttet til selvmord og eutanasi.
(Henning Herrestad)

SIPEA-prosjektet (Suicidality in Psychiatric Emergency Admissions). (Liv Mellesdal, Lars Mehlum, Hugo Jørgensen, Tore Wenzel-Larsen).

Selvord og voldsom død blant FN/NATO-personell (Siri Thoresen og Lars Mehlum).

SPIO-prosjektet: Selvmord blant psykiatriske pasienter i Oslo. (Fredrik Walby, Lars Mehlum, Karsten Hytten, Erik Ødegaard og Harry Ekeland).

SPIO-R: Selvmord blant psykiatriske pasienter i Oslo. Del II. (Erik Ødegaard, Fredrik Walby og Lars Mehlum).

Velvære og psykisk helse blant ansatte i Forsvaret. Forhold som fremmer og hemmer psykisk helse i en langvarig og omfattende omstillingsprosess. (Nils-Petter Hauge og Lars Mehlum).

Evaluering av Zippy's friends (Brian Mishara (Université du Québec, Montreal) og Mette Ystgaard).

Regional differences in suicide rate and use of lithium in Norway (Jørgen G. Bramness (HIF), Svetlana Skurtveit (HIF) og Fredrik A. Walby).

3.2 Omtale av forskningsprosjektene

3.2.1 Aker-prosjektet

Dette er en klinisk forløpsundersøkelse av selvmordsforsøkere utført i samarbeid med de kliniske avdelinger ved Aker sykehus i Oslo og de syv bydeler som sykehuset betjener. Prosjektet tar utgangspunkt i et nytt oppfølgingstiltak for selvmordsforsøkere i Aker sektor, der seksjonens medarbeidere sto sentralt i organisering og drift de første to år.

 Akerprosjektet har fått sitt navn etter den geografiske og organisatoriske forankringen for prosjektet - nemlig i Aker sektor av Oslos helsevesen. Prosjektet omhandler i første rekke oppfølging av selvmordsforsøkere etter medisinsk behandling på Aker sykehus, og er iverksatt som et samarbeid mellom Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging, Aker sykehus og bydeler i Aker sektor.

Forskningsprosjektet har blant annet fokusert på risikofaktorer for repetisjon av selvmordsforsøk og på årsaksfaktorer og sykdomsmekanismer ved utvikling av selvmordskriser.

3.2.2 CASE: Villet egenskade hos barn og unge – en europeisk multisenterstudie

CASE-prosjektet (Child and Adolescent Self-harm in Europe) er først og fremst et multinasjonalt forskningsprosjekt. Undersøkelsen i Norge gjennomføres i Hedmark og Oppland. Resultatene fra den norske delen av CASE-undersøkelsen forelå i august 2003, og foreløpig er data om forekomst av villet egenskade publisert i Tidsskrift for Den norske lægeförening. Flere artikler som sammenlikner forekomst av villet egenskade og risikofaktorer mellom de ulike landene som deltar i studien, er nå på det nærmeste klare for publisering og resultater er fremlagt på flere kongresser. Systematiske tilbakemeldinger til kommuner og skoler i Hedmark og Oppland der en drøfter resultater fra undersøkelsen og mulige forebyggende tiltak, er nå i avslutningsfasen.

3.2.3 Dødelighet ved bruk av skytevåpen i Norge i perioden 1969-2001

Formålet med dette prosjektet er å se på utvikling i dødelighet av skader relatert til bruk av skytevåpen og fordeling av disse etter intensjon/ytre omstendighet (ulykke, drap og selvmord). Hvor skjer disse skadetilfellene, hvem har høyest risiko og hvilke typer skytevåpen ble benyttet. Kan den observerte nedgangen i dødelighet i selvmord forklares med færre selvmord ved skytevåpen? Og i hvilken grad kan endring i lovgivning for kjøp av skytevåpen og jegerprøven ha påvirket omfanget av dødsfall som skyldes skytevåpen?

3.2.4 En rett til å dø? – Etske spørsmål knyttet til selvmord og eutanasi

Prosjektet er en undersøkelse og drøfting av etiske argumenter for og i mot at mennesker selv har rett til å bestemme når og hvordan de skal dø, og til å få assistanse til å ta sitt eget liv. Prosjektet har som mål å kunne gi etisk veiledning til de som henvender seg til SSFF om disse spørsmålene. Prosjektet er støttet av Etikprogrammet ved UiO.

3.2.5 Selvmord og voldsom død blant FN/NATO-personell

Et annet større forskningsprosjekt følger opp den såkalte UNIFIL-undersøkelsen, og fokuserer på overdødelighet ved selvmord og ulykker hos personell som tidligere har tjenestegjort i norske kontingenter av FNs og NATOs multinasjonale militære operasjoner. I løpet av året ble flere publikasjoner fra studien ferdigstilt.

3.2.6 SPIO-prosjektet: Selvmord blant psykiatriske pasienter i Oslo

Prosjektet Selvmord blant psykiatriske pasienter i Oslo ble startet høsten 1999. Prosjektets formål er todelt: Dels å kartlegge forekomst av selvmord under og etter innleggelse ved psykiatriske avdelinger i Oslo i tiden 1992-98, dels å studere risikofaktorer for gjennomførte selvmord i denne populasjonen. Det benyttes et blindet case-control-design. I 2004 har det vært arbeidet med databearbeiding og analyser, resultater har vært presentert på møter og kongresser nasjonalt og internasjonalt, og den første artikkelen er sendt inn til vurdering i et internasjonalt tidsskrift. Det videre arbeid med publisering av prosjektets

resultater vil pågå i 2005.

3.2.7 SPIO-R

Prosjekts formål er å undersøke risikofaktorer for selvmord blant psykiatriske pasienter under og etter innleggelse. Dette gjøres ved å bygge på eksisterende database og tilrettelagt klinisk grunnlagsmateriale (journaler) etablert i forbindelse med SPIO-I. Det er utarbeidet en ny protokoll med nye variabler, mens man i hovedsak benytter samme design, en blindet case-control-studie. Arbeidet med å identifisere og hente frem databasen for populasjonen ble utført gjennom SPIO-I-prosjektet. Dette omfattende materialet er pr i dag tilgjengelig for videre bearbeiding og analysing. Tidsmessig betyr dette en betydelig innsparing. Materialet må skåres på nytt med en protokoll bestående av de nye variablene.

3.2.8 Velvære og psykisk helse blant ansatte i Forsvaret. Forhold som fremmer og hemmer psykisk helse i en langvarig og omfattende omstillingsprosess

Prosjektet har som formål å studere hvordan individuelle egenskaper og forutsetninger, samt kjennetegn ved det psykososiale arbeidsmiljøet endres, samt hvordan de påvirker den enkelte ansattes psykiske helse og velvære i en omfattende organisatorisk nedbemanningsprosess. Prosjektet er i publiseringsfasen samtidig som prosjektleder har medvirket til å formidle funn og iverksette forebyggende tiltak i Forsvarets militære organisasjon.

3.2.9 Zippy's friends

Dette er en kontrollert studie av effekten av et forebyggende skoleprogram rettet mot 6-8-åringer. Undersøkelsen har vist at dette forebyggende tiltaket har korttidseffekt på sosiale ferdigheter og mestring hos barna, og er under publisering i tidsskriftet *Early Childhood Research Quarterly*. Oppfølgingsstudien, med innsamling av data fra barna som deltok i programmet og fra barna i kontrollgruppen, er videreført i 2004. Foreløpige analyser viser at programmet også har effekt på lengre sikt. SSFF er tilknyttet *Zippy's friends* som faglig rådgiver. Prosjektet er fra november 2000 forankret i den frivillige organisasjonen *Partnership for Children* (PFC), www.partnershipforchildren.org.uk. Kvalitetssikring og spredning av undervisningsprogrammet var fra starten organisasjonens største arbeidsoppgave. I dag arbeider organisasjonen med utvikling av flere programmer og informasjonsmateriell til skoler og foreldre. Våren 2004 fikk organisasjonen *Voksne for barn* midler fra Sosial- og helsedirektoratet til å prøve ut programmet i Norge. Under prosjektledelse av *Voksne for barn*, og med veiledning fra SSFF, blir programmet nå gjennomført på første trinn i barneskoler i Stavanger og Oppland, i til sammen 17 grupper. Det ble gjennomført en evaluering av erfaringene så langt i månedsskiftet november/desember 2004. Både elever, lærere, skolerådgivere og -ledere var positive. Det arbeides nå for å spre programmet i større skala i skoleåret 2005/2006. En større effektevaluering av programmet er også under planlegging, og vil ha oppstart i januar 2006 under forutsetning av finansiell bistand.

3.2.10 SIPEA-prosjektet

Dette er en oppfølgingsstudie som fokuserer på voksne ikke-psykotiske pasienter som henvises til Psykiatrisk Akutt Mottak (PAM) ved Bergen Psykiatriske Universitetsklinikk på grunn av selvmordsfare, eller der selvmordsfare avdekkes under mottakssamtalen. Hensikten er å klarlegge hvilke kjennetegn og behandlingmessige behov pasientene i denne heterogene gruppen har. Deler av studien inngår i en multisenterstudie ved Evalueringsnettverk for akuttpsykiatriske tilbud som er initiert av Sosial- og helsedirektoratet og ledes av SINTEF Helse. Det forventes at resultatene fra studien kan danne grunnlag for etablering av et mer differensiert og kunnskapsbasert behandlings- og oppfølgingstilbud til personer som signaliserer økt selvmordsrisiko. Sammen med kunnskap fra andre studier antas det at denne studien kan bidra til å gi et godt belegg for vurdering av hvilke pasienter som også i fremtiden bør få akutt behandling og beskyttelse på lukket døgnavdeling i sykehus, og at en vil få grunnlag for å foreslå oppfølgingstilbud som kan prøves ut for disse pasientene i fremtidige studier. Det tas også sikte på å kunne identifisere forhold som tilsier at innleggelse er u hensiktsmessig eller unødvendig, idet innleggelser hos noen pasienter ikke bidrar til vedvarende reduksjon av opplevde symptomer og suicidal tanker/suicidalatferd, bedret sosial fungering, eller redusert behov for fremtidige innleggelser. For disse pasientene regner en med å få grunnlag til å foreslå ett eller flere alternative behandlings- eller hjelpetilbud som eventuelt kan prøves ut i neste omgang.

3.2.11 Etterlattes reaksjoner etter selvmord: en systematisk litteraturstudie

Prosjektet gjøres som hovedoppgave av stud. psychol. Carl-Aksel Sveen og veiledes av Fredrik A. Walby. Hovedoppgaven innleveres i 2005, og det tas sikte på å publisere en artikkel i et internasjonalt tidsskrift etter dette.

3.2.12 Regional differences in suicide rate and use of lithium in Norway

Dette er en studie av sammenhengen mellom forbruk av lithium i befolkningen og selvmordsdødelighet. Det er et samarbeidsprosjekt med Jørgen G. Bramness og Svetlana Skurtveit fra Nasjonalt folkehelseinstitutt og Fredrik A. Walby fra SSFF. Planlagt i 2004, første resultater ventes i 2005.

3.2.13 Mindre forskningprosjekter

UNMO-prosjektet. Bjørn Koldsland, Mitch Loeb og Lars Mehlum

Selvmordsforsøkere innlagt ved Aker universitetssykehus 1997-2003. Trond Jørgensen og Lars Mehlum.

Selvordsforsøk ved Sykehuset Innlandet, Gjøvik 1996-2004. Alexandra Nalethova og Lars Mehlum.

Undersøking av møteulykker mellom lastebil/vogntog og personbil. Hans Jacob Tungesvik.

3.3 Publikasjoner fra SSFF i 2004

Amundsen, Kirsti: De etterlattes stemme i biografiske og skjønnlitterære tekster. Suicidologi 2004, vol. 9, nr. 2: 3-5.

Gjertsen, Finn: Nasjonal selvmordsstatistikk. Publisert kun på SSFFs webside www.selvmord.info

Gjertsen, Finn: Færre selvmord blant ungdom. Sinnets helse 2/2004.

Herrestad, Henning: Vårt arbeid med å øke studentenes handlingsberedskap – om Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid (VISA) ved Universitetet i Oslo, Suicidologi 2004, vol. 9, nr. 3.

 Herrestad, Henning: SOS-meldinger: Kirkens SOS' Internett-tjeneste for mennesker med selvmordstanker, Suicidologi 2004, vol. 9, nr. 3.

Herrestad, Henning: Begravelsesbyråets rolle etter et selvmord. Ola R. Vigdal intervjues av Henning Herrestad. Suicidologi vol. 9, nr 2:1-18.

Herrestad, Henning. SOS-meldinger om selvmordsfare på Internett. Se, favne, tåle. Kirkens SOS 2004.

Hestetun, Ingebjørg: Skytevåpen og forebygging av selvmord. Suicidologi 2004, vol. 9, nr.1:16-18.

Hestetun, Ingebjørg: Dialektisk atferdsterapi. Suicidologi 2004, vol. 9, nr. 3:29.

Malt Ulrik, **Retterstøl Nils**, Dahl Alv A: Lærebok i psykiatri. Revidert opplag. 942 sider. Gyldendal Akademisk, Oslo 2004.

Mann, JJ; Apter, A; Bertolote, J; Beautrais, A; Currier, D; Haas, A; Hegerl, U; Lönnqvist, J; Malone, K; Marusic, A; **Mehlum, Lars**; Patton, G; Phillips, M; Rutz, W; Rihmer, Z; Schmidtke, A; Schaffer, D; Silverman, M; Takahashi, Y; Värnik, A; Wasserman, D; Yip, P; Hendin, H. Review of National Suicide Prevention Strategies. [In press]. JAMA 2004.

Mehlum, Lars: A Suicide prevention strategy for England.. Crisis 2004;25:69-73.

Mehlum, Lars: Developing and implementing a national strategy for suicide prevention - the Norwegian experience. Acta Suicidologica Slovenica 2004;2(1-2):24-29.

Mehlum, Lars: Letter from the new IASP president. Crisis 2004;25:41-42.

Mehlum, Lars: Når noen skader seg med vilje. Tidsskrift for Den norske lægeforening 2004(21):2734-2734.

Mehlum, Lars. Prosessen fram mot selvmordet.. Se, favne, tåle. Kirkens SOS 2004.

Mehlum, Lars: Selvmord kan forebygges. Kronikk. Dagsavisen 2004.

Opjordsmoen, Stein, **Retterstøl, Nils:** Delusions: A dimensional view European Psychiatry 2004, 19 (suppl.1), 116.

Retterstøl, Nils: Store tanker, urolige sinn. 504 sider. Damms forlag 2004.

Reas DL, Kjelsås E, Heggstad T, Eriksen L, **Gjertsen F**, Gøtestam G. Characteristics of Anorexia Nervosa-Related Deaths in Norway 1992-2000: Data from a National Patient Registry and Cause of Death Registry. International Journal of Eating Disorders. [In press] 2004.

Svare, Helge, **Herrestad, Henning:** Filosofi for livet - En innføring i filosofisk praksis. UniPub Forlag 2004.

Thoresen, Siri, **Mehlum, Lars.** Risk factors for fatal accidents and suicides in peacekeepers: is there an overlap? Military Medicine 2004;169:988-993.

Walby, Fredrik A: Drap etterfulgt av selvdrap. Suicidolog 2004, vol. 9, nr.1:10-12.

Ystgaard, Mette; Hestetun, Ingebjørg; Loeb, Mitch; Mehlum, Lars. Is there a specific relationship between childhood sexual and physical abuse and repeated suicidal behavior? Child Abuse & Neglect 2004;28(8):863-875.

3.4 Kongresspresentasjoner fra SSFF i 2004

3.4.1 Internasjonale konferanser

Herrestad, Henning: Philosophical practice with suicidal clients. 7th International Conference on Philosophical Practice. København 03.08.04-06.08.04.

Herrestad, Henning: Euthanasia and slippery slope arguments. 10th European Symposium on Suicidal Behaviour. København 25.08.04.-28.08.04.

Mehlum, Lars. National strategies for suicide prevention - Norwegian experiences. Invitert plenarforedrag. Tagung des Deutschen Nationales Programm für Suizidprävention. Schloss Reissensburg, Ulm. 25.03.2004 - 26.03.2004.

Mehlum, Lars: Innovations in the chain of care for suicide attempters. Invitert plenarforedrag. International congress on Innovative practices for suicide prevention. Montréal. 04.05.2004 - 07.05.2004.

Mehlum, Lars: Educating the gatekeeper. Invitert plenarforedrag. National Strategies for Suicide Prevention – An International Workshop; 15.08.2004 - 19.08.2004, American Foundation for suicide prevention. Salzburg. Publisert i: Proceedings; 2004.

Mehlum, Lars: Focused educational interventions for physicians. Invitert plenarforedrag. National Strategies for Suicide Prevention – An International Workshop; 15.08.2004 - 19.08.2004, American Foundation for suicide prevention. Salzburg. Publisert i: Proceedings; 2004.

Mehlum, Lars: Confronting cultural barriers to means restriction. Experiences from military personnel. Invitert plenarforedrag. National Strategies for Suicide Prevention – An International Workshop, American Foundation for suicide prevention. Salzburg. 15.08.2004 - 19.08.2004. Publisert i: Proceedings; 2004.

Mehlum, Lars: The chain of care for suicide attempters. Invitert plenarforedrag. National Strategies for Suicide Prevention – An International Workshop. American Foundation for suicide prevention. Salzburg. 15.08.2004 - 19.08.2004. Publisert i: Proceedings; 2004.

Mehlum, Lars: Complex, comprehensive and coordinated. Overview of national strategies for suicide prevention. Invitert plenarforedrag. Xth European Symposium on Suicide Research; 25.08.2004 - 28.08.2004. København. Publisert i: Book of abstracts; 2004.

Mehlum, Lars: Deliberate self harm and suicide prevention. Invitert plenarforedrag. 4th Kuala Lumpur Mental Health Conference, Kuala Lumpur. 05.09.2004 - 07.09.2004. Publisert i: Book of abstracts; 2004.

Mehlum, Lars: Preconference Workshop on suicide prevention. Inviterte foredrag. 4th Kuala Lumpur Mental Health Conference. Kuala Lumpur. 05.09.2004 - 07.09.2004. Følgende foredrag:

- o Epidemiology
- o Risk factors for suicide
- o Assessment of suicide risk
- o Intervention

Mehlum, Lars: Suicide prevention in a global context. World Suicide Prevention Day. Invitert plenarforedrag. WHO Hovedkvarteret. Geneve. 08.09.2004 - 08.09.2004.

Mehlum, Lars: National strategies for suicide prevention – A collaborative approach. Key note lecture. 1st Asia Pacific Conference of the IASP. Bangkok. 06.10.2004 - 08.10.2004. Publisert i: Book of abstracts; 2004.

Mehlum, Lars: Strategies for suicide prevention – Health Service Responses. Invitert plenarforedrag. Pre-conference of the WHO European Ministerial Conference on Mental Health. Suicide Prevention Strategies in Europe. Brussel. 11.03.2004 - 12.03.2004.

Mehlum, Lars: Increasing the societal basis for suicide prevention. Invitert plenarforedrag. Annual meeting of WHO and NGOs, WHO Hovedkvarteret, Geneve. 06.12.2004 - 06.12.2004.

Retterstøl, Nils: More than 80 years of Paranoia. Schizophrenia and Paranoia. 80 Anniversary of P. Berner and N. Retterstøl. Association of European Psychiatrists 8. annual symposium.. Hôpital Salpêtrière, Paris. 02.12.04-05.12.04

Walby, Fredrik A, Ødegaard Erik, Mehlum Lars: Does DSM-IV disorders and comorbidity predict post discharge suicides? 10th European Symposium on Suicide and Suicidal Behavior. Copenhagen, Denmark. Oral presentation. 26.08.04

Ystgaard, Mette; Arensman, Ella; Hawton, Keith; Madge, Nicola; Van Heeringen, Kees; De Wilde, Erik Jan; DeLeo, Diego; Fekete, Sandor. Deliberate self-harm in community samples: a comparison between medically treated and not treated adolescents. 10th European Symposium on Suicide and Suicidal Behaviour; 25.08.2004 - 28.08.2004. Publisert i: Final programme & abstract book. 10th European Symposium on Suicide and Suicidal Behaviour

3.4.2 Nasjonale konferanser

Mehlum, Lars: Håp. Hvilke selvmordsforebyggende metoder er effektive? Verdensdagen for selvmordsforebygging - nasjonal markering, Oslo. 10.09.2004 - 10.09.2004.

Mehlum, Lars: Tidlig traumatisering og suicidal atferd. Invitert plenarforedrag på konferansen 'Volds- og traumeutsatte: Nye utfordringer for fagfeltet?' Tromsø. 15.11.2004 - 15.11.2004.

Mehlum, Lars: Psykiske reaksjoner etter tjeneste i fredsbevarende operasjoner – hva sier forskningen? Invitert foredrag. 25 års Jubileumsseminar for Kontoret for katastrofepsykiatri. Oslo. 30.11.2004 - 30.11.2004.

Walby, Fredrik A: Selvmordsforebygging blant pasienter med affektive lidelser. Fagseminar, Affektive lidelser. Psykiatrien i Vestfold HF. Tønsberg. Invitert foredrag. 12.10.04.

Ystgaard, Mette: Evaluering av "Zippys venner" som helsefremmende tiltak. Voksne for Barns seminar: "Zippys venner i Norge"; 15.06.2004 - 16.06.2004

Ystgaard, Mette: Resultater fra CASE - (Child and Adolescent Self-harm in Europe) studien. Nasjonal konferanse: Selvskading - hva gjør det med unge mennesker? Institutt for offentlig kompetanse; 06.09.2004 - 07.09.2004

Ystgaard, Mette: Selvskading og selvmordsforsøk blant ungdom. Landskonferanse for Norges Røde Krs; 24.03.2004 - 24.03.2004

Ystgaard, Mette: Villet egenskade blant ungdom. Seminar ved Diakonhjemmet høyskole; 02.09.2004 - 03.09.2004

Ystgaard, Mette: Å styrke beskyttelsesfaktorer. Landskonferansen i regi av Voksne for barn: Å styrke egne krefter - fra perspektiv til praksis; 12.02.2004 - 13.02.2004

Ystgaard, Mette: Tor, Bø. Selvskading - kliniske og epidemiologiske perspektiver. Norsk psykiatrisk forening; 22.09.2004 - 22.09.2004

4. Formidling

Med formidling mener vi ulike former for spredning av oppdatert suicidologisk kunnskap som springer ut fra våre egne studier eller som samles ved vårt senter som resultat av kontakter med andre fagmiljø i inn- og utland. Formidlingsvirksomheten i 2004 fordeler seg på følgende områder: Utdanning, publikasjonsvirksomhet, drift av suicidologiske kunnskapsdatabaser og annen informasjonsvirksomhet, samt formidling gjennom massemedia.

4.1 Utdanning

En av forutsetningene for å utvikle gode forebyggende tiltak, og for å nå fram til selvmordsnære mennesker med tilstrekkelig hjelp, er at aktuelle faggrupper har tilstrekkelig kunnskap både om selvmordsatferd og om forebyggende strategier. Formidling av oppdatert og evidensbasert kunnskap som er tilpasset ulike faggrupper og arbeidssituasjoner, er derfor et sentralt mål for vår virksomhet.

4.1.1 Universitetsintern undervisning

Som en del av Det medisinske fakultet deltar personell ved seksjonen med undervisning på grunn-, etter- og videreutdanning for leger. Det gjelder undervisning i generelle psykiatriske emner, smågruppeundervisning og naturligvis også forelesninger i spesielle suicidologiske tema. Etter forespørsel fra Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo, har vi også gjennomført en del undervisning der.

4.1.2 Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging tilbyr en toårig halvtids videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. Fullført utdanning gir 60 studiepoeng. Kull 1 av Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid startet vårsemesteret 2002 med 22 studenter. 20 studenter ble uteksaminert høsten 2003. I 2003 ble kull 2 rekruttert og 23 studenter opptatt på studiet. 4 avbrøt studiet i 2004, 19 vil fullføre studiet i 2005.

Studiet er finansiert ved tilskudd fra Sosial- og helsedirektoratet (Shdir) og ved studieavgifter fra studentene. Studieavgiften økte i 2004 med kr 500 til kr 12.000 pr semester. Shdir økte sine tilskudd i 2004 fra kr 150.000 til kr 300.000 i årlige tilskudd. På grunnlag av evalueringsarbeidet i forbindelse med kull 1, ble det i 2004 utarbeidet revidert studieplan, undervisningsplan og pensumliste. Arbeidet med kvalitetssikring er i 2004 blitt intensivert i tråd med kravene til UiOs nye kvalitetssikringssystem, og studentevalueringer er gjennomført.

Studentene deltar på to separate undervisningsuker i SSFFs lokaler hvert semester. I mellom disse ukene har de fleste hatt kontakt gjennom sitt elektroniske klasserom på Internett, og noen har møttes til kollokvier. Første undervisningsuke ble arrangert som internatuke på Isegran forskningsstasjon i Fredrikstad. Psykodramaveiledning som ble gitt kull 1, ble erstattet med arbeidsgruppemøter ledet av suicidologer med gruppeveiledningskompetanse tre timer hver undervisningsuke. Metodeundervisning og oppgaveforberedende undervisning ble i 2004 økt vesentlig. Det ble satt fokus på prosjektoppgaven fra første undervisningsdag. Det ble innført obligatorisk oppgaveinnlevering før hver undervisningsuke for å sikre progresjon i skrivearbeidet. Alle studentene har fått godkjent sine prosjekter og tildelt veileder én termin tidligere enn ved kull 1.

Vi ble i 2004 stadig minnet om konkurransen fra nye masterprogrammer. Studentene og mange helseforetak etterspurte mer klinisk rettet undervisning. For å møte denne konkurransen og etterspørselen har vi utarbeidet planer for et erfaringsbasert masterprogram i selvmordsforebyggende arbeid. Planene ble godkjent av universitetsstyrets studiekomité alt i 2003, men har manglet finansiering. I 2004 gjennomførte vi på oppfordring fra Sosial- og helsedirektoratet en behovsundersøkelse i helseforetakene som viste en tydelig interesse for et slikt masterprogram. På bakgrunn av denne undersøkelsen sendte vi i desember 2004 en fornyet søknad om finansiering.

4.2 Kurs og foredragsvirksomhet

SSFF har en utstrakt ekstern undervisningsvirksomhet. Personell fra SSFF bidrar med forelesninger ved en rekke eksterne kurs og seminarer rundt i landet slik det vil fremgå i pkt 4.6. SSFF holder kurs og konferanser både i egen regi og i samarbeid med andre enheter. Vi vil i denne sammenheng spesielt trekke frem nettverkskonferansene som seksjonen arrangerer (se pkt 6.2) for fagfolk i helseregionene øst og sør.

4.3 Oversikt over enkeltstående kurs- og undervisningsaktiviteter i 2004

Amundsen, Kirsrti:

- Hvor finner jeg aktuell informasjon? Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. SSFF. 14.01.04.
- Søkekurs i PubMed. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. SSFF. 11.05.2004.
- Søkekurs i PubMed. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. SSFF. 22.09.2004.
- Aktuell litteratur. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. SSFF. 25.11.2004.

Gjertsen, Finn:

- Hvordan blir selvmordsstatistikken til? Lyver statistikken? 3 timers forelesning. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. 12.05.2004
- Selvmordsmetoder i Norge, potensial for forebygging? Forebyggingsforum. Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging. Gaustad sykehus. 09.11.2004.

Hauge, Nils-Petter:

- Pårørende i akutt sorg etter selvmord. Sosial Vaktjeneste, Legevakten, Oslo kommune. 10.06.04.
- Inkluderende Arbeidsliv i Forsvaret. Verne- og helsepersonell i Forsvaret. Gardermoen Hotell. 16.06.04.
- Kva kan vi gjere når livet vert vanskeleg? Verdsdagen for sjølvmoedsførebbygging. Stryn Kulturhus. 10.09.04.
- Nedbemanning i Forsvaret. Ansattes psykiske helse i en langvarig endringsprosess. Seminar i Arbeidstilsynet. Clarion Hotell Royal Christiania. 22.09.04.
- Risikofaktorer i arbeidslivet. Undervisning for videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. SSFF. 23.09.04.
- Sykefraværs- og selvmordsforebyggende arbeid. HMS-Lederkurs for ledere i Forsvaret. Rainbow Oslofjord, Sandvika. 21.10.04.

Herrestad, Henning:

- Møte med den selvmordsnære. Medarbeidersamling for Kirkens SOS i Borg. Fredrikstad 01.03.04.
- En rett til å dø? – Etske og juriske sder ved selvmord. Forebyggingsforum SSFF. Oslo 27.05.04.
- Når det stormer som verst. Samtaler med mennesker i krise. Utdanningshelg NSFP. Oslo 05.06.04.
- Historiske og kulturelle syn på selvmord. Dagskonferanse Nordlandssykehuset Bodø 19.10.2004
- Møte med den selvmordsnære. Innføringskurs Krise- og rådgivningstelefonen for menn, Oslo 13.11.04

Hestetun, Ingebjørg:

- Behandling av suicidale pasienter – behandlingsskjede. 2 timer. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid 15.01.04
- Furuset DPS 28.01.04. 2 foredrag: Ungdom og selvmordsatferd, Barn som pårørende og etterlatte
- Suicide prevention among adolescents. For medisinske studenter 23.04.04
- DBT for ungdom. En evaluering av gruppetilbudet ved BUPs, Sykehuset Telemark. Innlegg ved seminar i dialektisk atferdsterapi. Tromsø.14.10.04
- Forebygging av selvmord. 4 foredrag: Forekomst og risikofaktorer for selvmord. Samtale ved bekymring for selvmord, vurdering av risiko og intervensjon. Problemstillinger vedrørende oppfølging av selvmordsnære. Pårørende og etterlatte med fokus på barn og ungdom, smitte. Nome kommune 18.10.04
- Sikring av broer, bakgrunn og norske eksempler. Forelesning ved SSFF Forebyggingsforum, Gaustad sykehus 09.11.04
- Erfaringer med fjerning av midler til selvmord. 3 timer. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid 24.11.04

Mehlum, Lars:

- Selvmord og psykiske lidelser. Ved Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. Høgskolen i Buskerud 09.02.2004.
- Selvmordsforebygging i Norge. Ved Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. Høgskolen i Buskerud 09.02.2004.
- Selvmordsproblematikk. Stud med. Universitetet i Oslo, 10.02.2004.
- Vurdering av selvmordsrisiko. Dagskonferanse "Arbeid med selvmordsnære personer" – Nordlandssykehuset, Bodø 04.03.2004.
- Kliniske utfordringer i arbeid med selvmordsnære pasienter. Dagskonferanse "Arbeid med selvmordsnære personer" – Nordlandssykehuset, Bodø 04.03.2004.
- Kronisk selvdestruktive pasienter. Dagskonferanse "Arbeid med selvmordsnære personer" – Nordlandssykehuset, Bodø 04.03.2004.
- Intervensjon ved selvmordskriser. Medisinske studenter 23.04.2004.
- Vurdering av selvmordsrisiko. Legeundervisning, Diakonhjemmets sykehus 25.05.2004.
- Selvmord. Medisinske studenter. 8.semester. 31.08.2004.
- Intervjuteknikk Stud med 11.10.2004 og 01.11.2004.
- Suicidal prosess og suicidale motiver belyst ved kunstneren Vincent van Goghs kunst, livsløp og sykehistorie. Medicinsk Selskab, Oslo 03.11.2004.
- Forebygging gjennom begrensninger i tilgang til selvmordsmidler. Forebyggingsforum - nettverkskonferanse Øst og Sør, Oslo. 09.11.2004.
- Intervensjon ved suicidalkriser. Stud med 12.semester. 12.11.2004.
- National strategies for suicide prevention. International community health, Universitetet i Oslo 12.11.2004.
- Norske strategier for selvmordsforebygging. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid, Universitetet I Oslo 23.11.2004.
- Kliniske utfordringer i behandling av suicidale. Ved Kurs Sykehuset Innlandet, Honne konferansesenter 02.12.2004.

- Hospitalssuicid – utfordringer knyttet til når selvmord forekommer i psykiatriske avdelinger. Ved Kurs Sykehuset Innlandet, Honne konferansesenter 02.12.2004.
- Etterlatte ved selvmord – hva kan helsetjenesten gjøre? Ved Kurs Sykehuset Innlandet, Honne konferansesenter 02.12.2004.

Retterstøl, Nils:

- Foredrag om Christian VII, SSFF, 04.10.04
- Foredrag om Christian VII og Amalie Skram. Nordstrand Rotary. 01.11.04

Walby, Fredrik A:

- Evidensbasert praksis i psykisk helsearbeid: Hva og hvorfor? Forelesning, 6 timer. Videreutdanning i psykisk helsevern, Diakonhjemmet høyskole. 20.01.04
- Når noen vil ta sitt liv: Hva kan vi gjøre? Forelesning, 3 timer. Sosionomutdanningen, Høgskolen i Oslo. 27.02.04
- Selvmord blant psykiatriske pasienter; omfang og risikofaktorer. Undervisning for assistentleger, Aker Universitetssykehus. 09.03.04
- Epidemiologiske forskningsmetoder. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. 2 timer. SSFF. UiO. 13.05.04
- Selvmordsatferd blant psykiatriske pasienter. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. 2 timer. SSFF. UiO. 13.05.04
- Når noen vil ta sitt liv: Hva kan vi gjøre? Forelesning, 3 timer. Sosionomutdanningen, Høgskolen i Oslo. 07.09.04
- Behandlingsforskning. SSFF videreutdanningen. UiO. 22.09.04.
- Systematiske oversiktsartikler og retningslinjer. SSFF videreutdanningen. UiO. 22.09.04.
- Når lykken svikter. Invitert åpent foredrag. Syke dager. Smuget, Oslo 08.10.04
- Våpen og selvmord; Holdninger, lovverk, oppbevaring og varsling. SSFF Forebyggingsforum. UiO. 09.11.04
- Ruspsykiatri. Invitert foredrag, seminar Psykiatrisk Avdeling, Diakonhjemmets sykehus. Felix konferansesenter. 09.11.04
- Selvmordsforebygging. Invitert foredrag, seminar Psykiatrisk Avdeling, Diakonhjemmets sykehus. Felix konferansesenter. 09.11.04
- 6 x 2 timers kurs i empirisk psykopatologi, 2.avd. profesjonsstudiet, Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo Vår 2004.
- 6 x 3 timers kurs i klinisk intervjueteknikk. 2.avd. profesjonsstudiet, Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo Vår 2004.
- 6 x 2 timers kurs i empirisk psykopatologi, 2.avd. profesjonsstudiet, Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo Høsten 2004.
- 6 x 3 timers kurs i klinisk intervjueteknikk. 2.avd. profesjonsstudiet, Psykologisk Institutt, Universitetet i Oslo Vår 2004.

Ystgaard, Mette:

- Epidemiologi, ulike forklaringsmodeller, intervensjon ved selvmordsfare og skolens rolle i det selvmordsforebyggende arbeidet, forelesninger ved det Utdanningsvitenskapelige fakultet, Institutt for spesialpedagogikk. UiO, 06.05.2004.

- Hva er det med Per Inge? Ungdom og selvmordstanker i Hva er det med Monica, Stiftelsen Psykiatrisk opplysning, Hotell Ambassadør, Drammen 22.04.2004.
- Selvskading: Hva vet vi fra epidemiologien om forekomst, risikofaktorer og hjelpsøkingssatferd. Fagseminar ved RBup Sør og Øst: Ungdom del III selvskading; 02.09.2004 - 03.09.2004.
- Selvmordsatferd blant ungdom. Gaustaduka 2004; 06.09.2004 - 10.09.2004.
- Ungdom og selvmordsforebyggende arbeid. Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid. 26.11.2004.
- Teoretisk grunnlag og internasjonal evaluering av *Zippys venner*, Stavanger 01.12.2004.
- Teoretisk grunnlag og internasjonal evaluering av *Zippys venner*, Lillehammer, 14.12.2004.

4.4 Oversikt over sakkyndighetsarbeid og bedømmelser

Mehlum, Lars:

- Erlend Hem – dr grads avhandling
- Bernt Fasmer – professorkompetanse Universitetet i Bergen
- Erik Falkum – professorkompetanse Universitetet i Oslo

Walby, Fredrik A:

- Ekstern sensor: eksamen i fellespensum, 2. avd. profesjonsstudiet i psykologi, PSI, Universitetet i Oslo Vår 2004
- Ekstern sensor: Klagekommisjon, eksamen i fellespensum, 2. avd. profesjonsstudiet i psykologi, PSI, Universitetet i Oslo
- Ekstern sensor: eksamen i fellespensum, 2. avd profesjonsstudiet i psykologi, PSI, Universitetet i Oslo Høst 2004

Ystgaard, Mette:

- Sensur av hovedoppgaven ”Smitteeffekter ved selvskading belyst med strukturalistisk funksjonalistisk teori” NTNU, høsten 2004. Innlevert av Birgit Bakk.

4.5 Verdensdagen for selvmordsforebygging

10. september 2003 ble den første verdensdagen markert internasjonalt. I 2004 ble dagen for første gang markert flere steder her til lands. Dagens arrangementer ble koordinert av SSFF og de regionale ressursmiljøene for selvmordsforebygging i Norge, som til sammen dannet en prosjektgruppe ledet av SSFF v/Kirsti Amundsen. LEVE, Landsforeningen for etterlatte ved selvmord, var også med. SSFF sørget for oversettelse av IASPs brosjyre om dagen. Vi la den ut på SSFFs nettsted sammen med annen informasjon som pressemelding, oversikt over de lokale markeringene, og etter hvert bl.a. statsministerens tale.

Verdensdagen ble markert på 11 steder i Norge: Vadsø, Levanger, Trondheim, Stryn, Florø, Bergen, Stavanger, Hamar, Lillehammer, Drammen og Oslo. De ansatte ved de regionale ressursmiljøene for selvmordsforebygging stod ansvarlig for de lokale arrangementene i samarbeid med de respektive styrene i LEVEs fylkeslag. I Oslo inviterte IASP og SSFF Oslo/Akershus fylkeslag av LEVE til å være med på å arrangere en nasjonal markering, et åpent folkemøte i Henry Dunant-salen, Røde Kors-senteret.

Programmet var følgende:

- Appell v/statsminister Kjell Magne Bondevik
- Musikk og opplesing v/Kari Iveland og Hilde Heltberg
- Foredrag: Håp – hvilke selvmordsforebyggende tiltak har effekt?
v/Lars Mehlum, President i IASP
- Innlegg: Mitt møte med et menneske med selvmordstanker
v/Mari Marthe Graff Ulsrud, pp-rådgiver og Vivat-kursleder
- Forhåndspåmeldte appeller v/frivillige organisasjoner

Kari Wille Rekdal, leder av Oslo/Akershus fylkeslag av LEVE, var møteleder.

Budskapet vi ønsket å formidle, var:

Våg å bry deg! Din åpenhet og omtanke kan redde liv. I foajeen var det en utstilling der frivillige organisasjoner/miljøer i regionen presenterte sine tilbud til mennesker som sliter med livene sine.

Vår erfaring er at denne første markeringen virkelig ble vellykket og skapte engasjement og entusiasme blant arrangørene, samt førte til en rekke medieoppslag over hele landet med verdensdagen for selvmordsforebygging i fokus. Det var gledelig at det helt spontant kom tilbakemeldinger om at både fagpersoner og frivillige ønsket å bidra også ved senere års arrangementer.

SSFF søkte Sosial- og helsedirektoratet (Shdir) om økonomisk bidrag til verdensdagen på vegne av prosjektgruppa. Det ble bevilget kr.63 500 til verdensdagen. SSFF sto ansvarlig for å fordele midlene til de lokale arrangørene og sende inn rapport om dagen, samt regnskap til SHdir.

5. Annen formidlingsvirksomhet

Våre to største formidlingsprosjekter er tidsskriftet *Suicidologi* og nettstedet www.selvmord.info. Gjennom disse mediene når vi ut til mange, både fagfolk og andre interesserte, med oppdatert suicidologisk kunnskap. Mediene brukes aktivt når fagfolk og studenter henvender seg til oss for å få hjelp til å innhente informasjon, og i undervisningssammenheng. Informasjon om mediene formidles på kurs og konferanser.

5.1 Tidsskriftet Suicidologi

Tidsskriftet utkommer ca. 3 ganger i året og omhandler aktuell forskning og forskningsbasert kunnskap som er relevant for praksisfeltet, informasjon om selvmordsforebyggende tiltak og prosjekter, samt annet aktuelt stoff på det suicidologiske området. De fleste artiklene kan lastes ned fra www.selvmord.info. Gratis abonnement tilbys arbeidsplasser innen helse- og sosialfaglig sektor, samt innen skolen, Forsvaret, kirken og politiet. Opplaget er på 5500. Antall abonnenter har de siste årene vært rundt 5000, og av dem er det en god del i Sverige og Danmark.

Suicidologi blir registrert i databasen SveMed+ som produseres ved Karolinska Institutet i Stockholm. SveMed+ inneholder referanser til nordiske artikler på det medisinske området. Linkene herfra peker direkte til fulltekstartiklene i Suicidologi, som ligger på www.selvmord.info

Tidsskriftet Suicidologi utkom med tre nummer i 2004, og dette var 9. årgang. Igjen hadde vi bidragsytere fra både inn- og utland. Flere av bidragene var på henholdsvis dansk og svensk. De utenlandske bidragene omhandlet bl.a. selvmordstanker i forhold til traumatisk stress, etterlatte ved selvmord, undervisning i selvmordsforebygging på universitets- og høghskolenivå, samt strategier for å forebygge selvmord i ulike europeiske land. Samtlige utgivelser var utvidete nummer på 32 sider.

<i>Utgivelser av Suicidologi i 2004</i>	<i>Nummerets tema</i>
1/04	Selvmord, vold og traumer
2/04	Etterlatte ved selvmord
3/04	Selvmordsforebygging: fra kunnskap til handling?

Redaksjonskomiteén besto av:

Lars Mehlum (redaktør), Kirsti Amundsen (administrativt ansvarlig), Henning Herrestad, Mette Ystgaard (alle fire fra SSFF), samt Nora Blaasvær, generalsekretær i Kirkens SOS, og Dag Willy Tallaksen, høghskolelektor ved Høghskolen i Akershus.

5.2 Suicidologiske kunnskapsbaser - Internett

5.2.1 SSFFs nasjonale nettsted www.selvmord.info

Nettstedet er en viktig informasjonskanal for fagfolk og andre. Det får vi stadig tilbakemeldinger om. Derfor er det svært viktig for oss å legge ut nytt stoff, samt å oppdatere sidene kontinuerlig.

Nettstedet har en egen redaksjon som består av Kirsti Amundsen, Henning Herrestad og Lars Mehlum.

I løpet av våren 2004 fikk nettstedet ny struktur og design. Ny og oppdatert informasjon ble registrert under samtlige meny punkter. Menyen ble lagt om og utvidet med flere innholdslistor. Denne omleggingen gjør det lettere å finne fram til både aktuelt og nytt stoff. I tillegg har nettstedet et eget internt søkeprogram med mange søkemuligheter.

Teksten som henvender seg til mennesker i krise, ble revidert i fjor. Den ble omredigert og delvis omskrevet. Den retter seg nå direkte mot ungdom, voksne og eldre. For den som er i krise eller kjenner noen som er det, skal det være lett å finne fram til hvor man kan få hjelp.

Annet nytt stoff var bl.a.:

- Nasjonal selvmordsstatistikk. Inneholder informasjon om statistikkens grunnlag, kilde, telleenhet og mål, samt figurer/tabeller om selvmord totalt og etter kjønn, og om selvmord etter aldersgrupper og kjønn.
- En litteraturliste om begrensninger i tilgangen til selvmordsmidler, med referanser til aktuell forskningslitteratur.
- Informasjon om verdensdagen for selvmordsforebygging nasjonalt og internasjonalt: grundig bakgrunnsmateriale på norsk, pressemelding, innlegg fra den nasjonale markeringen: statsministerens tale og Mehlums foredrag, oversikt over lokale arrangementer, peker til IASPs informasjon, deriblant ulike lands markeringer.
- Fire nye kvartalslister over nyanskaffet litteratur ved SSFF. Listene gir oversikt over hva som utgis av litteratur nasjonalt og internasjonalt på det suicidologiske området.
- Oversikt over databaser som er mest aktuelle når man skal søke etter referanser til suicidologisk litteratur. Derfra er det pekere til søkeveiledninger til de fleste basene.
- Oversikt over frivillige organisasjoner som er involvert i selvmordsforebyggende arbeid på ulike måter: med krise- og hjelpetelefoner, utdanning, informasjon og andre støttetiltak.
- Presentasjon av ansatte ved SSFF og deres forskningsprosjekt(er)/fagområde.
- Pekere til faglige retningslinjer for behandling av selvmordstruede pasienter, utgitt nylig i Sverige, USA og Norge.

Samtlige artikler i de tre nye numrene av Suicidologi ble indeksert i søkeprogrammet og lagt ut i sin helhet.

5.3 Bibliotekvirksomheten

Biblioteket har fått en helt sentral plass ved SSFF. Her er det to pc'er med tilgang til litteraturl databaser og elektroniske tidsskrifter. Studentene ved Videreutdanning i selvmordsforebyggende arbeid brukte biblioteket flittig under sine studieuker i Oslo i fjor. Andre studenter og fagpersoner besøkte oss for å bli oppdatert på ny suicidologisk litteratur og annet nytt materiell, og for å låne dette med seg. Regionalt senter for selvmordsforebygging i helseregion Øst ble samlokalisert med oss i 2004, og flere ansatte ble fort flittige brukere av biblioteket, noe vi ser svært positivt på.

Bokstammen teller 965 titler, dvs. bøker, avhandlinger og hovedoppgaver. I tillegg kommer offentlige publikasjoner, tidsskrifter, undervisningssett, filmer og brosjyrer. Tilveksten i 2004 var på 120 bøker (inkl. avhandlinger og hovedoppgaver). I tillegg kom enkelte rapporter og filmer. Vi kjøper inn all ny suicidologisk litteratur som er relevant for oss, både forskningsbasert og /eller klinisk orientert litteratur, samt skjønnlitteratur. Selv om bokstammen er liten sammenlignet med andre bibliotek, er vi fortsatt alene i Norge om å eie mange av de suicidologiske bøkene. Vi deltar i det nasjonale Bibsys-samarbeidet, og sendte ut 117 bøker på fjernlån til andre bibliotek i 2004, mens vi kun lånte inn 20 bøker fra andre.

Ekstern bibliotekservice: Fagpersoner fra hele landet henvendte seg til oss, særlig via e-post. De fikk hjelp til å finne fram til aktuelle og relevante referanser til forskningsbasert litteratur om ulike aspekter ved selvmord og selvmordsforebygging. Søking i litteraturl databaser var en viktig service, og da særlig basene Medline, PsychInfo og Bibsys.

5.4 Bokutgivelser

SSFF inngikk i 2004 avtale med Gyldendal Akademisk forlag om å produsere en antologi som vil få tittelen "Uutholdelige liv". Boken tar opp en rekke ulike aspekter ved selvmord, eutanasi og behandlingen av døende. Boken vil inneholde både faglitterære og skjønnlitterære bidrag. Redaktører er Henning Herrestad og Lars Mehlum. Boken kommer ut høsten 2005.

5.5 Kontakt med massemedia

Medarbeiderne ved SSFF har gjennom året hatt et aktivt samarbeid med ulike massemedier som det vil fremgå av oversikten nedenfor. Dette opplever vi som fruktbart til tross for at det stundom kan være vanskelig å finne den riktige balansen mellom åpenhet og tilbakeholdenhet mot for stor fokusering på enkelte tema innenfor suicidologien. SSFF arbeider til stadighet med denne typen avveininger.

Massemediene er uhyre viktige som samarbeidspartnere for å gi informasjon om problemet selvmord i samfunnet. SSFF ser det som en naturlig oppgave å bistå mediene med oppdatert informasjon samtidig som vi i utgangspunktet ser positive muligheter til,

gjennom massemedia, å formidle stoff til allmennheten som kan virke gunstig i det selvmordsforebyggende arbeidet. De fleste norske mediefolk er både konstruktive og ansvarsbevisste i forhold til temaet selvmord. Sammenliknet med situasjonen i flere andre land er det liten tvil om at Norge er i en heldig stilling på dette området.

5.6 Intervjuer og uttalelser i massemedia i 2004

Hauge, Nils-Petter:

- "Psykisk Helse i Forsvaret". LEVEnytt Nr 1.
- "Slik unngår du omstillingssyken". Forsvarsforum 1, 2004.
- "Mobbes i døden på jobb". Adressavisen 11.02.04.
- "Må vere opne om livskrisene". Fjordingen 13.09.04.

Hestetun, Ingebjørg:

- Helsenytt for alle nr. 3, 2004: Selvmord – hos barn og unge.

Mehlum, Lars:

- Reduksjon i selvmordsraten. NTB, Kanal 24, NRK. 27.02.2004.
- Tre ganger så mange menn som kvinner tar sitt liv. Nettavisen 27.02.2004.
- Lave selvmordstall. Stavanger Aftenblad 27.02.2004.
- Laveste antall selvmord på 25 år. Vårt Land 28.02.2004.
- Selvmord. Klassekampen. 28.02.2004.
- Reduserte selvmordstall i Norge. NRK- Radio P1 Norgesglasset. 01.03.2004.
- Menn sliter mest etter samlivsbrudd. Dagsavisen 25.04.2004.
- Enslige menn og selvmordsrisiko. Porsgrunns Dagblad. 25.04.2004
- Hjelp hjelper. Credo 4/2004.
- Knapphet på psykiatrisk behandlingsskapitet. NRK Dagsrevyen 08.08.2004.
- Verdensdagen for selvmordsforebygging. NRK Sånn er livet 10.09.2004.
- Hver dag tar nesten 3000 sitt eget liv. Tidsskr Nor Lægeforen 10.09.2004.
- Suicide after every 40 seconds. Daily Times, Pakistan, 10.09.2004.
- World Suicide Prevention Day. Deutsche Welle. Intervju 10.09.2004.
- World Suicide Prevention Day. Radio Vatican. Roma. Intervju 10.09.2004.
- World Suicide Prevention Day. BBC World Service. Intervju 10.09.2004.
- Suicide around the World every 40 seconds. Reuters. 10.9.2004.
- Concerns for global suicide rate. TV New Zealand. 10.9.2004.
- Suicidio es la segunda causa de muerte global. La Prensa. Madrid. 10.9.2004.
- Epidemie von Selbstmord. Die Standard. Wien. 06.10.2004.
- Media caution urged on reporting suicide. Bangkok Post 07.10.2004.
- Suicide is increasingly difficult – and increasingly rare. The Economist. 28.10.2004.

Walby, Fredrik:

- Typisk menn å samle. Intervju i Budstikka Pluss. 07.02.2004
- 50 pasienter begår selvmord hvert år. Intervju. Dagsavisen 10.08.04.
- God morgen Norge, TV2. Deltakelse i programmet i anledning Verdensdagen for selvmordsforebygging. 10.09.04
- Selvmordstanker og selvmord med fokus på unge jenter. Intervju NRK P3 P3NÅ. 04.10.04

Ystgaard, Mette:

- Hver tiende ungdom skader seg selv, OM, tidsskrift, våren 2004
- Skolebarn skal lære å mestre hverdagen, OM, tidsskrift, våren 2004
- Ny video om Britney Spears, NRK Norgesglasset
- Zippys venner til Norge, Bulletin, Voksne for Barn Nr.2- 2004

6. Internasjonalt samarbeid

Medarbeidere ved SSFF deltar i en rekke ulike internasjonale fora for utveksling og utvikling av kunnskaper om selvmordsforebygging.

Mette Ystgaard deltar i styret for Partnership for Children i London. Stiftelsen utvikler særlig prosjektet *Zippy and friends*.

Det er også i 2004 lagt ned et betydelig internasjonalt samarbeid sammen med de andre deltakerne i CASE-studien (Child and Adolescent self harm in Europe). Mette Ystgaard deltar her i den internasjonale prosjektgruppen sammen med forskere fra England, Irland, Nederland, Belgia, Ungarn og Australia. Både samarbeid om publikasjoner og drøfting av forebyggende tiltak i de ulike landene som konsekvens av studiens funn, har stått sentralt.

Lars Mehlum har de siste 5-6 år vært sentral i arbeidet i den internasjonale foreningen for selvmordsforebygging, IASP, og er organisasjonens president i perioden 2003-5. Oppgavene i IASP medfører ansvar for utvikling av dette fagfeltet i et internasjonalt perspektiv i nært samarbeid med andre nasjonale og internasjonale aktører – ikke minst med Verdens helseorganisasjon (WHO) som IASP står i offisielle forbindelser med. For tiden åpner stadig nye land seg for strategiske satsninger på selvmordsforebygging, blant dem noen av verdens mest folkerike land som Kina, India og USA. Derfor er det om å gjøre for IASP å bruke sine mange eksperter i medlemsmassen til å bistå ved behov for faglig støtte og inspirasjon. For å understøtte utviklingen i Asia, arrangerte IASP i 2004 en regional konferanse i Bangkok i samarbeid med den thailandske psykiaterforeningen. Konferansen hadde mer enn 500 deltakere fra regionen og var en stor suksess. IASP fortsetter arbeidet med regionale konferanser for Asia. Tilsvarende har arbeidet med forberedelsene til IASPs 23. verdenskongress pågått for fullt. Kongressen holdes for første gang i Sør-Afrika i 2005. IASP arbeider for å skape stadig flere arenaer for internasjonalt samarbeid om å forebygge selvmord – som tar mer enn 1 million menneskeliv på verdensbasis hvert år. SSFF spiller for tiden en meget aktiv rolle i å støtte IASP i dette arbeidet. Blant annet har SSFF utviklet et eget nettsted for IASP, som driftes fra Oslo. I 2004 ble det også gjort en betydelig

innsats for å utvikle tiltaket *World Suicide Prevention Day* i samarbeid med IASP og WHO. Dette medførte i 2004 blant annet et større arrangement i WHO-hovedkvarteret i Geneve. IASP ved sin president Lars Mehlum, sammen med WHO-ledelsen, samlet ledere for mange store internasjonale organisasjoner, politikere og et stort pressekorps. Arbeidet med nasjonale og lokale arrangementer på Verdensdagen for selvmordsforebygging ble også ledet av IASP, og rapporter om aktivitetene fra alle verdenshjørner er samlet og analysert.

SSFF er representert i det såkalte WHO European Network for suicide prevention ved sine representanter Heidi Hjelmeland og Lars Mehlum. Lars Mehlum er også involvert i EU-kommisjonens arbeid med utvikling av selvmordsforebygging som foregår i forbindelse med ministerkonferansen i Helsinki i 2005. Hittil har det vært arrangert konferanser i Bilbao og Brussel i denne utviklingsprosessen.

Lars Mehlum er også representert i American Foundation for Suicide Prevention (AFSP) sitt ekspertpanel som evaluerer nasjonale strategier for selvmordsforebygging. Gruppen har hatt ett møte og arrangerte i august 1 ukes arbeidskonferanse i Salzburg, Østerrike, der hele bredden av selvmordsforebyggende tiltak ble presentert og diskutert. Fra konferansen er det utarbeidet en oversiktsartikkel som er under trykking i *Journal of the American Medical Association* (JAMA). Lars Mehlum er også medlem av AFSPs scientific advisory board.

Nils Retterstøl og Lars Mehlum er involvert som eksterne rådgivere og evaluatoreer i den tyske nasjonale selvmordsforebyggende strategien som er kommet godt i gang. Lars Mehlum er også oppnevnt som scientific advisor i Folkerepublikken Kinas komité for utarbeidelse av et nasjonalt program for selvmordsforebygging. Han har også hatt tilsvarende rolle for den danske og den slovenske nasjonale strategi for selvmordsforebygging.

Lars Mehlum har i løpet av året vært medlem av 4 scientific committees for internasjonale suicidologiske kongresser, samt deltar som consulting editor i 2 (*Suicide & Life-Threatening Behaviour* og *Archives of Suicide Research*) av de 3 internasjonale suicidologiske forskningstidsskriftene og deltar i editorial board i det 3. (*Crisis*).

SSFF har over tid utviklet et godt samarbeid med en gruppe selvmordsforskere i Litauen (universitetene i Vilnius og Kaunas). Vi har innsett at dersom vi skal komme videre inn i et mer konkrete forskningssamarbeid, er det behov for betydelig mer økonomiske ressurser, særlig på litauisk side. Det er derfor søkt om økonomisk støtte fra midler som Norge bevilger til EUs tilslutningsland. Vi håper dette skal kunne gi et løft for den videre utvikling av samarbeidet.

6.1 World Suicide Prevention Day

Også på den internasjonale arena stod Verdensdagen for selvmordsforebygging sentralt for SSFF. Lars Mehlum var meget aktivt involvert i utviklingen av dette tiltaket i kraft av sin rolle som president for International Association for Suicide Prevention, og Kirsti Amundsen ga omfattende bistand i forbindelse med informasjonsdelen av tiltaket. Det ble nedlagt mye arbeid i å utvikle informasjonsmateriell – dette ble utformet på språkene engelsk, tysk,

fransk, kinesisk og norsk i samarbeid med SSFFs søstersentra ulike steder i verden. Det ble også utarbeidet pressestoff. Samtidig ble IASPs nettsted www.iasp.info tilrettelagt for å formidle informasjon om Verdensdagen og forslag til ulike tiltak for å markere dagen, samtidig som man også la til rette for kommunikasjon med brukere om hva de kunne bidra med i denne sammenheng. IASP-medlemmer og andre ble oppfordret til å fylle ut et nettskjema der de kunne registrere lokale og nasjonale arrangementer over hele verden. Ved å presentere ulike typer arrangementer på nettet ønsket vi at medlemmer og andre kunne gi hverandre gode idéer til hva man kunne gjøre for å sette selvmordsforebygging på dagsordenen denne dagen. Mange fulgte oppfordringen og fylte ut skjemaet i løpet tiden fram til Verdensdagen den 10.9.04. Dermed kunne vi presentere et utvalg planlagte aktiviteter før selve dagen. I løpet av høsten presenterte vi så en samlet oversikt over hvordan Verdensdagen 2004 faktisk var blitt markert over store deler av verden. Denne oversikten vil være nyttig i arbeidet med å spre gode idéer til markeringene som skal finne sted i 2005 og videre framover.

Selve den internasjonale markeringen for WSPD 2004 skjedde i WHO's hovedkvarter i Geneve og ble tilrettelagt i samarbeid mellom IASP og WHO. WHO benyttet sitt effektive presse- og informasjonsapparat til å samle representanter fra en stor gruppe internasjonale organisasjoner i og utenfor FN-systemet samt mange journalister til en spesialsesjon som foregikk i plenarsalen i WHO-hovedkvarteret. Pressekonferansen i Palais des Nations senere på dagen ble godt besøkt og førte til en meget betydelig mediedekning av Verdensdagen. En gjennomgang av deknningen blant europeiske og nord-amerikanske medier viste at de fleste større aviser og radiostasjoner, men også mange TV-kanaler hadde omtale av WSPD på selve dagen og de nærmeste dagene etterpå. Trolig har aldri tidligere selvmordsforebygging blitt klarere og mer omfattende markert enn ved WSPD 2004. Lars Mehlum presenterte i desember 2004 erfaringene fra WSPD 2004 for Department of Mental Health and Substance Abuse i deres årlige samarbeidsmøte med NGOs i offisielle relasjoner med WHO. Arbeidet med å forberede WSPD 2005 er i full gang.

7. Rådgivning, veiledning og klinisk virksomhet

Som kompetansesenter mottar vi i løpet av året henvendelser fra enkeltpersoner og institusjoner som ønsker å få råd til gjennomføring av utdanning, utvikling av kliniske rutiner, forebyggingsprosjekter, bok- eller videoprojekter.

7.1.1 Retningslinjer for selvmordsforebygging i det psykiske helsevern

Arbeidet med å utvikle kunnskapsbaserte retningslinjer for selvmordsforebygging innen det psykiske helsevern ble igangsatt og ledes av Shdir etter initiativ fra SSFF i 2004. Fra SSFF deltar Lars Mehlum og Fredrik A. Walby i arbeidsgruppa for utarbeidelse av retningslinjene. Det har vært avholdt flere møter for diskusjon av rammene for retningslinjene, og utkast til ulike kapitler har vært sirkulert og diskutert i arbeidsgruppa. Shdir har forutsatt at retningslinjene skal være kunnskapsbaserte, og det har derfor blitt planlagt en systematisk kunnskapsgjennomgang av sentrale aspekter knyttet til intervensjoner på området. Denne skal gjennomføres i samarbeid med Kunnskapscenteret

for helsetjenesten, og det er for dette formål skilt ut en mindre gruppe som bidrar i dette arbeidet. Både Lars Mehlum og Fredrik A. Walby fra SSFF deltar også her. Arbeidet med kunnskapsgjennomgangen er tidkrevende, men et prioritert område som vil fortsette i 2005.

7.1.2 VIVAT

VIVAT er et nasjonalt undervisningsprogram som sprer kunnskap om førstehjelp ved selvmordskriser til vide grupper av fagfolk og frivillige gjennom bruk av standardiserte kurs og pedagogiske hjelpemidler. SSFF har tidligere vært engasjert ved opprettelsen av VIVAT og som regional koordinator for VIVAT. SSFF er fortsatt engasjert i VIVAT gjennom å være representert i VIVATs styre. 2004 var et turbulent år for VIVAT ved at VIVATs mangeårige leder gikk av, vedkommende som ble ansatt trakk seg i prøvetiden, og ny leder først kom i full stilling fra desember. Styret opplevde at den organisatoriske tilknytningen til Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) skapte uklarheter angående styrets mandat. Dette ble avklart med UNNs direktør, og alt ligger til rette for at VIVAT i 2005 vil slutføre revisjonsarbeidet av kursmateriellet som ble påbegynt i 2003, øke antall avholdte kurs igjen og antagelig kunne bidra til å spre kurspakken i Europa.

7.1.3 Dialektisk atferdsterapi

Spesifikke behandlingstilbud for personer med tilbakevendende selvmordsatferd er fortsatt en mangelvare i Norge til tross for at dette må anses for å være en av de aller viktigste selvmordsforebyggende tiltak vi kan tenke oss. Dialektisk atferdsterapi er en form for kognitiv atferdsterapi som i flere randomiserte kontrollstudier har vist seg effektiv i behandling av personer med kronisk suicidalitet. Ved Montefiore Medical Center i New York er denne behandlingsformen også videreutviklet for arbeid med ungdom med repeterende suicidalatferd. SSFF innledet i 2002 et samarbeid med Ungdomspsykiatrisk senter ved Sykehuset Telemark HF om et prosjekt der siktemålet er å få utdannet norske terapeuter i dialektisk atferdsterapi for ungdommer. Ungdomspsykiatrisk senter (UPS) er en døgnenhet ved Barne- og ungdomspsykiatrisk seksjon (BUPS) ved sykehuset. En gruppe terapeuter ved BUPS har nå utdanning i dialektisk atferdsterapi og gir slikt behandlingstilbud til ungdommer. Erfaringene så langt er gode, og en satser på videre utvikling av tilbudet. Tilbudet ved Sykehuset Telemark HF blir nå evaluert i samarbeid med SSFF. Også ved Nordlandssykehuset og ved Universitetssykehuset i Nord-Norge arbeider en med utvikling av et slikt tilbud til voksne. Disse miljøene representerer en ressurs for andre som ønsker å utvikle et slikt tilbud. Vi ser det som viktig at vi i Norge nå bygger opp et mer spesialisert og differensiert behandlingstilbud til pasienter med selvmordsatferd.

7.1.4 Forsvaret

Forsvaret har sitt eget program for selvmordsforebyggende tiltak. Programmet med ulike beskrevne tiltak koordineres av *Rådet for selvmordsforebyggende arbeidet i Forsvaret* i Forsvarets overkommando. I sin tur er dette rådet underlagt Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU). Ansvar for selvmordsforebygging i Forsvaret er lagt i ledelseslinjen og koordineres gjennom FHAMU og de lokale arbeidsmiljøutvalg. Dette er en gunstig løsning som sikrer ganske bredt engasjement fra flere faggrupper både sentrale

og lokalt. SSFF har gjennom årene deltatt aktivt i mange av de selvmordsforebyggende tiltakene. Fra 2003 er seksjonens engasjement i dette arbeidet knyttet til rådgivning til- og samarbeid med konsulent Elisabeth Næss og rådgiver Nils-Petter Hauge i Forsvarets overkommando, som har ansvar for oppfølging av deler av det selvmordsforebyggende arbeidet. Dette arbeidet konsentrerer seg om omstillingsproblematikk, utdanning av personell i selvmordsforebyggende emner, krisetelefon drift og bruk av VIVAT-programmet i Forsvaret.

7.2 Nettverkskonferansene *Forebyggingsforum*

SSFF har som del av sitt ansvar for selvmordsforebyggende arbeid i Helseregion Øst og Sør hvert år arrangert to én dags konferanser med sikte på å utvikle kompetanse og nettverksrelasjoner og inspirasjon til fortsatt innsats hos alle som er involvert i selvmordsforebyggende arbeid i disse to helseregionene.

Forebyggingsforum våren 2004 ble arrangert i velferdsbygget på Gaustad 27. mai. Tema for konferansen var "Holdninger til selvmord". Vi ønsket å belyse hva vi vet holdninger til selvmord generelt i befolkningen og hos behandlere spesielt, og å drøfte hvorledes dette får betydning i vårt forebyggende arbeid. Vi ville også belyse hvordan selvmord betraktes i vår tids etiske og juridiske tenkning, i og med at denne forståelsen er viktig for å forstå hvordan samfunnet forholder seg til selvmordsforebyggende arbeid. Dagen begynte med diktopplesning. Skuespiller Petronella Barker leste dikt av Sylvia Plath. Deretter fulgte en orientering om Regionalt senter for selvmordsforebygging, Helseregion Øst. Det faglige programmet ble innledet av førsteamanuensis i psykologi dr. polit. Heidi Hjelmeland, som snakket om "Holdninger til selvmord: Sammenheng mellom holdninger og atferd - konsekvenser for selvmordsforebygging". Deretter snakket daglig leder i Kirkens SOS i Trøndelag Wenche Haukø om "Udødelig dilemma – profesjonelle hjelpere og holdninger til selvmord". Til slutt snakket førstelektor ved SSFF Henning Herrestad om "En rett til å dø? – Etske og juridiske sider ved selvmord". Det deltok 95 personer på konferansen.

Forebyggingsforum høsten 2004 ble arrangert i velferdsbygget på Gaustad 9. november. Tema for konferansen var "Forebygging gjennom begrensninger i tilgangen til selvmordsmidler" og handlet om det skadeforebyggende perspektiv. Dette perspektivet har helt klart sin plass i selvmordsforebyggingen og har kanskje vært for lite fokusert i norsk sammenheng. Seksjonens medarbeidere var sentrale bidragsyttere til programmet. Lars Mehlum holdt oversiktsforelesningen: "Forebygging gjennom begrensning av tilgangen til selvmordsmidler hva handler det om?". Finn Gjertsen snakket om "Selvmordsmetoder i Norge, potensial for forebygging?". Fredrik Walby snakket om "Våpen og selvmord. Holdninger, lovverk, oppbevaring og varsling", og Ingebjørg Hestetun snakket om "Sikring av broer; bakgrunn og norske eksempler". I tillegg hadde vi en meget god ekstern foreleser i dr philos Johan Lund fra Skadeforebyggende forum som snakket om "Epidemiologi, registreringssystemer og skadeforebyggende arbeid". Det hadde vært nedlagt en del arbeid i trekke andre grupper enn de vanlige deltakere til dette forebyggingsforum, noe som tildels lykkes. Samtidig var færre av de vanlige deltakerne til stede denne dagen. Det kom flere positive tilbakemeldinger på at den skadeforebyggende strategien ble løftet frem. Ved hvert

forebyggingsforum hadde vi en utstilling av bøker, tidsskrifter, artikler, rapporter og avhandlinger som hadde relevans for temaet, samt brosjyrer.

7.3 Klinisk og brukerrettet virksomhet

Mange ringer oss for å søke hjelp og råd vedrørende selvmordsproblematikk hos nærstående. Seksjonen har ikke som mål eller ressursgrunnlag til å drive vidtgående klinisk virksomhet, men har drevet videreformidling av henvendelser angående akuttintervensjon ved selvmordskriser. Likevel har vi også i 2004 i egen regi tatt i mot enkeltpersoner og familier med behov for hjelp til forståelse eller bearbeidelse etter selvmord. I tillegg har SSFF arbeidet med enkelte kliniske prosjekter og brukerrettede tiltak.

7.3.1 LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord

SSFF bidro vesentlig i oppstartsfasen av LEVEs organisasjon i 1999 gjennom flere fagpersoner, administrasjon og økonomi. I dag er SSFF sin rolle mer tilbaketrasket, men der samarbeidet fortsatt er nært. Lars Mehlum er bl a leder i Fagrådet. Videre er Nils-Petter Hauge leder i et av fylkeslagene. Samarbeidet medfører også en del kommunikasjon ved større arrangement i landet, for eksempel under årets markering av Verdensdagen for selvmordsforebygging den 10. september. SSFF har også involvert LEVE ved større presseopplag i media relatert til selvmord og etterlatte.

LEVE har i dag etablert en stabil og dyktig administrasjon. Det er snart etablert fylkeslag i hele landet, i noen fylker finnes flere lokallag. Stadig flere mennesker involveres i LEVEs arbeid, etterlatte så vel som fagfolk. Det arrangeres fagdager, Kafé LEVE, konserter og foredrag i kirker og samlingshus, samt mye opplysningsvirksomhet av ulik karakter. I sum medfører LEVEs innsats større oppmerksomhet rundt de etterlattes situasjon og behov. LEVE driver også et eget nettsted: www.levenorge.no

Et viktig satsingsområde i 2004 var bl a ungdomssamlinger. Her møttes unge etterlatte i trygge omgivelse, for flere av dem var dette deres første møte med andre likestilte. Dette var samlinger som var sterke og viktige for alle involverte. I tillegg til samtaler ble også fysisk aktivitet og samvær prioritert. SSFF ser positivt på LEVEs økte fokus på de unge etterlattes situasjon.

7.4 Skadeforebyggende strategier

Dette er en type selvmordsforebyggende strategi som omfatter arbeid med begrensninger i tilgang på selvmordsmidler. Norge er et av de land i verden som har flest våpen i privat eie i forhold til innbyggertallet, og relativt mange selvmord i Norge skjer ved skyting. Bedre sikring av våpen oppfattes derfor som et viktig selvmordsforebyggende tiltak. Problemstillinger knytta til våpen og selvmord har vært lite kjent i jakt- og skyttermiljø. I 2001 startet vi opp et samarbeid med instanser og miljøer som har praktisk erfaring eller formelt ansvar når det gjelder jakt og sikring av våpen; dvs. representanter fra jakt- og skyttermiljø, Direktoratet for naturforvaltning og Justisdepartementet. Dette arbeidet er

videreført i 2004, med vekt på å få ut informasjon om betydningen av våpensikring. I 2003 fikk vi et sentralt våpenregister. Fra september 2003 og i et år framover fikk vi også et våpenamnesti, som innebærer at personer som har ulovlige og uregistrerte våpen kan innlevere disse til politiet uten å risikere straffeforfølgning. Vi registrerer nå økt oppmerksomhet på sikring av våpen som et selvmordsforebyggende tiltak.

Forsvaret har drastisk redusert antall fungerende våpen hjemme hos tjenestegjørende og mobiliseringspliktig personell. Sistnevnte gruppe måtte levere sine våpen inn til sentrale depoter allerede for 2-3 år siden. I 2002 ble så alle heimevernssoldater pålagt å levere inn tennstempler til sine våpen (slik blir våpenet gjort midlertidig ubrukelig). Dette arbeidet er nå fullført. Tiltakene medfører at det nå er meget få ansatte, mobiliseringspliktige og heimevernstilknyttede i Forsvaret som oppbevarer våpen i sine hjem. Forsvaret kjenner ikke til at det har forekommet skyte-selv mord i hjemmene hos personellet siden disse tiltakene ble innført.

Sammenliknet med skyting er det langt færre som tar livet sitt ved hopp fra bruer. Med henvisning til internasjonal forskning mener vi likevel at sikring av utsatte bruer vil spare flere liv hvert år. Bruer kan sikres ved for eksempel rekkverk, som gjør det vanskeligere å hoppe fra dem. Våren 2004 fikk vi en henvendelse fra Vegdirektoratet og startet opp et samarbeid med representanter derfra om dette. En hadde allerede begynt arbeid med sikring av Fredrikstadbrua. Før det ble tatt beslutning om flere bruer skulle sikres, ønsket en SSFFs vurdering av slike tiltak når det gjelder forebygging av selvmord. På bakgrunn av blant annet vår anbefaling er det bestemt å sikre ytterligere to bruer. Betydningen av disse tiltakene vil bli evaluert før eventuelt flere bruer sikres.

8. Styreverv og tillitsverv

Amundsen, Kirsti:

- Medlem i redaksjonskomitéen for Suicidologi.

Hauge, Nils-Petter:

- Styreleiar i LEVE, Sogn og Fjordane fylkeslag.
- Medlem i Krisegruppa for Stryn kommune, Sogn og Fjordane.

Herrestad, Henning:

- VIVAT - landsdekkende undervisningsprogram i selvmordsforebygging, styremedlem.
- Medlem i redaksjonskomitéen for Suicidologi.

Gjertsen, Finn:

- Ad hoc referee for Norsk epidemiologi

Mehlum, Lars:

- International Association for Suicide Prevention. President (2003-).
- International Association for Suicide Prevention. Medlem av Editorial Board for Website og Bulletin.
- WHO EURO - European network for suicide research and prevention. Medlem.
- International Academy for Suicide Research. Medlem.
- LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord. Leder av fagrådet.
- Rådet for psykisk helse. Styremedlem.
- National Suicide Prevention Programme for Germany. Medlem av Scientific Board.
- Institutt for psykiatri. Instituttrådet.
- European Mental Health Working Party. The European Commission, the Ministry of Health of Luxembourg. Medlem.
- National Suicide Prevention Strategies: An International Working Group. American Foundation for Suicide Prevention. Medlem.
- 10th European Symposium on Suicide and Suicidal Behaviour, Copenhagen 2003. Medlem av Scientific Committee.
- Suicide prevention Congress, Montreal 2004, Medlem av Scientific Committee.
- First Asia Pacific Regional Conference of the IASP in conjunction with the Royal College of Psychiatrists in Thailand. Medlem av Scientific Committee.
- XXIII World Congress of The International Association for Suicide Prevention. Durban, South Africa 2005. Medlem av Scientific Committee.
- American Foundation for Suicide Prevention, Member of Scientific Advisory Council.
- Peoples Republic of China. Member of scientific committee for National Strategy for suicide prevention.
- Republic of Taiwan. Member of international scientific advisory committee for National strategy for suicide prevention.
- Redaktør for tidsskriftet Suicidologi.
- Archives of Suicide Research, Consulting Editor.
- Suicide and Life-threatening behaviour, Consulting Editor.
- I tillegg fast reviewer for: British Medical Journal, Acta Psychiatrica Scandinavica og Crisis. Ad hoc reviewer for tidsskriftene: QJM, Anxiety, Stress and Coping, Psychological Medicine, Nordic Psychiatric Journal, Psychopathology og Tidsskrift for Den norske Lægeforening.

Ystgaard, Mette:

- Medlem av Rådet for Taushetsplikt og forskning, Det kongelige Justis- og politidepartement.
- Styremedlem i stiftelsen Partnership for Children, England.
- Medlem i redaksjonskomitéen for Suicidologi.
- Medlem av Ringel Service Award Committee

ÅRSRAPPORT SSFF 2004

Kontaktinfo for SSFF:

Vår besøks- og postadresse er:

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging,

Universitetet i Oslo,

Sognsvannsvn 21, Bygning 12, 2. etg.

N-0320 Oslo, Norge

Kontakt formidles gjennom

seksjonens e-postadresse:

ssff-post@medisin.uio.no

Tlf: ++47 22 92 34 73

Faks: ++47 22 92 39 58

